

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
UŽSIENIO REIKALŲ KOMITETAS**

**PAREIŠKIMAS
DĖL PASIRENGIMO 2018 M. LIEPOS 11–12 D. BRIUSELYJE VYKSIANČIAM NATO
VALSTYBIŲ IR VYRIAUSYBIŲ VADOVŲ SUSITIKIMUI**

2018 m. birželio 27 d.
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo Užsienio reikalų komitetas,

atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 15 d. rezoliuciją Nr. XIII-9 „Dėl Lietuvos Respublikos užsienio, saugumo ir gynybos politikos nuoseklumo ir tęstinumo 2016–2020 metais“ ir Lietuvos Respublikos Seime atstovaujama politinių partijų 2014 m. kovo 29 d. susitarimą „Dėl 2014–2020 metų Lietuvos Respublikos užsienio, saugumo ir gynybos politikos strateginių gairių“;

akcentuodamas, kad NATO, kitais metais minėsianti savo veiklos 70-metį, yra svarbiausias demokratijos, asmens laisvės ir teisės viršenybės vertybes išpažįstančių šalių transatlantinis Aljansas, Šiaurės Amerikos ir Europos valstybių bendradarbiavimo forumas ir kolektyvinės gynybos garantas;

sveikindamas pasiektą pažangą vykdant 2014 m. NATO valstybių ir vyriausybių vadovų susitikime Velse inicijuotus NATO pokyčius atsižvelgus į besikeičiančią saugumo aplinką, ypač kolektyvinės gynybos, karinių pajėgumų ir visuomenių atsparumo didinimo srityje;

pabrėždamas, kad 2016 m. NATO valstybių ir vyriausybių vadovų susitikimo Varšuvoje sprendimu Baltijos valstybėse ir Lenkijoje dislokuotos NATO priešakinės pajėgos tapo svarbiu atgrasymo veiksmu, ženkliai labai sustiprinusiu Lietuvos ir viso regiono saugumą;

dėkodamas visiems sąjungininkams, dalyvaujantiems Vokietijos vadovaujamoje NATO priešakinių pajėgų kovos grupėje, NATO oro policijos misijoje ir kitose Aljanso veiklose Lietuvos teritorijoje;

akcentuodamas prie viso Aljanso atgrasymo ir kolektyvinės gynybos prisidedančio tęstinio JAV karinių pajėgų buvimo Europoje, ypač Baltijos jūros regione, svarbą;

pritardamas, kad sprendžiant kylančius iššūkius saugumui būtina tęsti NATO atgrasymo ir kolektyvinės gynybos stiprinimą;

remdamas proporcingą naštos pasidalijimą kolektyvinės gynybos Aljanse kaip svarbią transatlantinio solidarumo išraišką;

konstatuodamas, kad Rusija savo agresyviu elgesiu ir toliau pažeidžia tarptautinę teisę, nesilaiko prisiimtų tarptautinių įsipareigojimų vykdydama nesaugius veiksmus ore ir jūroje, iš anksto neskelbiamomis, plataus masto karinėmis pratybomis, neatsakinga branduoline retorika ir tęstine Kaliningrado srities militarizacija neigiamai veikia saugumo padėtį Baltijos jūros regione, nuosekliai stiprina konvencinius ir puolamojo pobūdžio pajėgumus bei panaudoja juos siekdama užsienio politikos tikslų, hibridiniais veiksmais siekia destabilizuoti kaimyninių valstybių ir visos euroatlantinės bendrijos visuomenes;

suprasdamas daugelio sąjungininkų susirūpinimą dėl iš Artimųjų Rytų ir Šiaurės Afrikos regionų kylančių grėsmių – terorizmo, nekontroliuojamos migracijos srautų ir masinio naikinimo ginklo platinimo;

pažymi, kad NATO yra nepakeičiamas transatlantinio saugumo garantas, kurio stiprybė kyla iš tvirto transatlantinio ryšio, Europos ir Šiaurės Amerikos valstybių vienybės ir įsipareigojimo viena kitos gynybai ir saugumo užtikrinimui;

akcentuoja, kad būtina visiškai įgyvendinti 2016 m. NATO valstybių ir vyriausybių vadovų susitikime Varšuvoje pradėtas kolektyvinės gynybos ir atgrasymo iniciatyvas, didinti bendrą Aljanso pasirengimo reaguoti į kylančias grėsmes lygį, ir laikosi nuomonės, kad Baltijos valstybėse ir Lenkijoje dislokuotas NATO priešakines pajėgas būtina sustiprinti oro ir jūrų elementais, skirti deramą dėmesį efektyviam ir greitam pajėgų pastiprinimui, karinių pajėgų parengčiai, NATO regioninės oro gynybos ir karinių jūrų pajėgų vystymui, užtikrinti sklandų NATO pajėgų judėjimą Atlanto vandenyne ir Europoje, gebėjimą veikti priešiškoje aplinkoje;

pabrėžia, kad svarbu kuo greičiau užbaigti NATO vadovavimo struktūros reformą, atsižvelgiant į Rusijos keliamą grėsmę pritaikyti gynybos planus, optimizuoti NATO sprendimų priėmimo procesus;

laikosi nuomonės, kad šiuo metu nėra sąlygų sugrįžti prie NATO ir Rusijos bendradarbiavimo, kol Rusija kelia grėsmę tarptautiniam saugumui, imasi agresyvių ir destruktivių veiksmų prieš euroatlantinę bendruomenę, taip pat naudoja karinę jėgą Rytų Ukrainoje, yra okupavusi dalį Sakartvelo (Gruzijos) teritorijos ir neteisėtai laiko karines pajėgas Moldovos Respublikos teritorijoje, siekia neigiamai paveikti saugumo padėtį NATO Pietų kaimynystėje, nesilaiko tarptautinės teisės normų ir principų, todėl 2016 m. NATO valstybių ir vyriausybių vadovų susitikime Varšuvoje patvirtintas politinio dialogo su Rusija lygmuo neturi pagrindo būti peržiūrėtas;

tvirtai remia NATO atvirų durų politiką, kuri padeda stiprinti euroatlantinės erdvės saugumą, todėl tikisi, kad NATO aukščiausiojo lygio susitikimo dalyviai išreikš visokeriopą paramą narystės Aljanse siekiantiems partneriams ir žengs tolesnius žingsnius, vedančius šio tikslo link, atsižvelgdami į kiekvienos valstybės pasiektą pažangą;

mano, kad istorinis Graikijos ir Makedonijos susitarimas dėl Makedonijos valstybės pavadinimo atveria kelią Makedonijai, paskutinei 2000 m. Vilniaus pareiškimo dėl politinio ir praktinio bendradarbiavimo siekiant narystės NATO šaliai ir „Vilniaus dešimtuko“ narei, dar neprisijungusiai prie Šiaurės Atlanto sutarties, pradėti derybas dėl stojimo į NATO;

laikosi nuomonės, kad NATO valstybių ir vyriausybių vadovų susitikimas Briuselyje yra svarbi proga pabrėžti paramą Sakartvelo (Gruzijos), šiais metais mininčios dešimtąsias karo su Rusija metines, suverenumui ir teritorijos vientisumui; taip pat atsižvelgus į tai, kad šiais metais sukanka 10 metų nuo NATO ir Gruzijos komisijos įsteigimo, būtina dar kartą priminti 2008 m. NATO valstybių ir vyriausybių vadovų susitikime Bukarešte duotą pažadą dėl Gruzijos narystės NATO, pabrėžti jos pažangą pasitelkus turimus praktinius pasirengimo narystei NATO instrumentus, išlaikomą tvirtą politinę valią ir visuomenės reiškiamą euroatlantinės integracijos palaikymą;

įsitikinęs, kad Ukrainos dalyvavimas NATO valstybių ir vyriausybių vadovų susitikime Briuselyje aukščiausiu lygiu pasiųs aiškią politinio palaikymo žinią ir leis dar kartą pareikšti vieningą poziciją dėl neteisėtos Krymo okupacijos ir jo aneksijos nepripažinimo, Krymo militarizavimo ir tebesitęsiančios Rusijos agresijos Rytų Ukrainoje pasmerkimo, užtikrinti tolesnę NATO ir sąjungininkų politinę paramą Ukrainos nepriklausomybei, suverenitetui, teritorijos vientisumui ir praktinę paramą Ukrainos saugumo ir gynybos sektoriaus reformoms bei pasveikinti Ukrainos apsisprendimą siekti narystės NATO;

tiki, kad NATO, stiprindama valstybių partnerių gynybos pajėgumus, pradėdama mokymo misiją Irake, skirdama paramą Afganistano ginkluotosioms pajėgoms, prisidedama prie tarptautinės bendruomenės pastangų kovojant su terorizmu, gali padėti efektyviai atremti grėsmes, kylančias iš Pietų; taip pat pabrėžia, kad migracijos keliami iššūkiai ir terorizmo grėsmė išlieka svarbiu NATO bei Europos Sąjungos valstybių narių politinės darbotvarkės klausimu, todėl Lietuva solidarai prisideda prie „360 laipsnių saugumo“ užtikrinimo principo, su NATO valstybėmis narėmis ir partnerėmis tęsdama dalyvavimą Jungtinių Amerikos Valstijų vadovaujamos tarptautinės koalicijos karinėje operacijoje „Įgimtas ryžtas“ (angl. *Inherent Resolve*), NATO vadovaujamoje tarptautinėje operacijoje Afganistano Islamo Respublikoje „Tvirta parama“ (angl. *Resolute Support*) ir remdama Afganistano saugumo pajėgas;

pažymi, kad glaudus Europos Sąjungos ir NATO bendradarbiavimas padeda efektyviai suvienyti pastangas ir išvengti veiklos dubliavimo atremiant hibridines grėsmes, stiprinant kibernetinę gynybą ir sprendžiant kitus saugumui kylančius iššūkius, o Lietuvos saugumo užtikrinimui ypač svarbu pasitelkti abiejų organizacijų turimas priemones, garantuojančias greitą pastiprinimo pajėgų atvykimą į Lietuvos teritoriją, todėl Europos Sąjunga ir NATO bendromis pastangomis turėtų siekti užtikrinti sklandų karinių pajėgų judėjimą Europoje;

akcentuoja, kad tol, kol Lietuva ir kito NATO valstybės narės išlieka hibridinių išpuolių taikinyje, siekiant atremti kibernetines atakas, dezinformacijos kampanijas, energetinį šantažą, agresyvią žvalgybos veiklą, politinę korupciją ir cheminio ginklo medžiagų panaudojimą, svarbu stiprinti NATO gebėjimus atpažinti, reaguoti ir apsiginti nuo hibridinių grėsmių, išnaudoti Europos Sąjungos ir NATO bendradarbiavimo teikiamas galimybes;

pabrėžia ir **primena**, kad siekdama sąžiningo naštos pasidalijimo Aljanse, taip pat prisidėdama prie transatlantinio solidarumo ir suprasedama, kad krašto gynyba, piliečių saugumas ir Šiaurės Atlanto sutartimi prisiimtų įsipareigojimų įgyvendinimas yra kiekvienos valstybės atsakomybė, Lietuva 2018 m. jau skiria 2 proc. BVP dydžio lėšų krašto apsaugai, todėl ragina Lietuvos Respublikos Vyriausybę, remiantis Nacionalinės saugumo strategijos, patvirtintos 2017 m. sausio 17 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XIII-202 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimo Nr. IX-907 „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“ pakeitimo“, 18.1.1 punktu, nuosekliai didinti šiuos asignavimus ir užtikrinti gynybai skiriamų investicijų panaudojimo efektyvumą, skirti deramą dėmesį pilietinės visuomenės ir jos atsparumo stiprinimui;

siūlo Lietuvos Respublikos Prezidentui ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei atsižvelgti į šias nuostatas rengiant ir pristatant Lietuvos poziciją 2018 m. liepos 11–12 d. Briuselyje vykšančiame NATO valstybių ir vyriausybių vadovų susitikime.

Komiteto pirmininkas

Juozas Bernatoniš